

Täysistunto

Keskiviikko 10.12.2025 klo 14.00—0.03

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 127/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 32/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 27/2025 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta. — Ja sillä mennään. Edustaja Sarkkinen, poissa. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.43 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme valtiovarainvaliokunnan mietintöä koskien hallituksen esitystä, jolla kaivosmineraaliveroa korotetaan ja veron perusteita täsmennetään. Mietinnön mukaan esitys on tarpeellinen sekä julkisen talouden vahvistamisen että verojärjestelmän selkeyden kannalta, ja se toteuttaa hallitusohjelman kirjausta siitä, että yhteiskunnan tulee saada kohtuullinen korvaus uusiutumattomien luonnonvarojen hyödyntämisestä.

Esityksen mukaan metallimalmien vero nousisi 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin ja muiden mineraalien vero kolminkertaistuisi. Samalla tarkennetaan verotusarvon määräytymistä ja laajennetaan veron piiriä rautaan, jotta lain soveltaminen on jatkossa yksiselitteistä ja oikeudenmukaista.

Valtiovarainvaliokunta toteaa mietinnössään selvästi, että kaivosvero on Suomessa ollut kansainvälisesti matala ja että veron korottaminen on välttämätöntä valtiontalouden vahvistamiseksi sekä EU:n ja muiden verrokkimaiden tasoon nähden kohtuullisen verotason varmistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Kaivosveron uudistamisen tausta ulottuu aiemmille hallituskausille, jolloin todettiin, että Suomi tarvitsee järjestelmän, jolla turvataan yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus uusiutumattomien luonnonvarojen louhinnasta. Nyt käsiteltävä esitys vie tämän työn loogisesti eteenpäin, ja on myönteistä nähdä, että vuosia valmisteltu kokonaisuus viimeinkin etenee.

Nykyinen verotaso ei enää vastaa sitä tosiasiaa, että kaivostoiminta hyödyntää resursseja, joita voidaan käyttää vain kerran ja joiden käyttöön liittyy mahdollisia ympäristövaikutuksia. Valtiovarainvaliokunnan mukaan esitys vahvistaa verotuottoja ja selkeyttää järjestelmää tavalla, joka tukee sekä investointien ennakoitavuutta että valtiontalouden kestävyttä. Samalla ratkaistaan pitkään esillä ollut kysymys verotuoton jakautumisesta. Mie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

tinnön mukaan kaivosveron tuotosta 70 prosenttia ohjataan valtiolle ja 30 prosenttia kaivoskunnille. Tämä muutos vahvistaa kaivoskuntien asemaa ja varmistaa, että paikallisyhteisöt hyötyvät kaivosten toiminnasta, mutta samalla tunnustetaan se tosiasia, että valtio on viime kädessä vastuussa mahdollisista laajoistakin ympäristöhaitoista. Tämä on tasapainoinen ja perusteltu ratkaisu.

Hallituksen esitys ja valtiovarainvaliokunnan mietintö korostavat verotuksen ennakoitavuutta ja sitä, että muutoksen tulee olla selkeä sekä yrityksille että viranomaisille. Veronkorotus ei lisää kaivosyhtiöiden hallinnollista taakkaa, mutta antaa yhteiskunnalle vahvemman ja oikeudenmukaisemman korvauksen yhteisestä kansallisvarallisuudesta.

Haluan nostaa esiin myös kentältä tulleen huolen siitä, miksi verotuotto painottuu kuntia enemmän valtiolle. Moni kaivosalueen kunta on toivonut suurempaa osuutta, koska taloudellinen hyöty lisää kannustavuutta kaavoitus- ja investointipäätöksissä. Tämä toive on ymmärrettävä, mutta valtiovarainvaliokunta toteaa, että mahdolliset ympäristöhaitat ja jälkihoitovastuut eivät ole kuntien kannettavissa, vaan valtio on tässä viimekätinen vastuunkantaja. Tämän vuoksi valtion suurempi osuus verotuotosta on nähdäkseni hyvinkin perusteltua.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus vahvistaa julkista taloutta, lisää kaivoskuntien tuloja ja ennen kaikkea varmistaa, että yhteiskunta saa kohtuullisen korvauksen luonnonvaroista, jotka kuuluvat kaikille suomalaisille. Vaikka kuntien jako-osuus uudistuksen myötä pieneekin, kasvaa veron kokonaiskertymä selvästi, minkä vuoksi kaivoskunnat eivät menetä tulojaan vaan saavat jatkossakin vähintään saman ja useimmiten enemmän kuin nykyisellä verotasolla ja aiemmalla jakoperusteella. Samalla toteutetaan vuosia valmisteltu ja välttämätön muutos, joka selkeyttää verotusta ja tukee kestävää luonnonvarojen hyödyntämistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

20.48 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Rakas isänmaamme on täynnä rikkauksia. Nyt keskustelemme siitä, mihin hintaan niitä voidaan kaivaa maastamme. Kyse on isänmaamme kallisarvoisimmista luonnonvaroista, uusiutumattomista rikkauksista, jotka kerran louhittuina katoavat lopullisesti.

On oikein ja kohtuullista, että niiden hyödyntämisestä koituu oikeudenmukainen korvaus meille kaikille suomalaisille. Siksi hallitus esittää kaivosmineraaliveron korottamista sekä metallisten kaivosmineraalien että teollisuusmineraalien veron osalta. Näin varmistetaan, että kaivostoiminnan tuottama hyöty ei valu yksin yhtiöiden tileille, vaan on myös hyväksi meille jokaiselle.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole vain taloudellinen ratkaisu, vaan myös tärkeä arvovalinta. Se kertoo siitä, että hallitus arvostaa meidän omaa maaperäämme ja sen rikkauksia. Emme myy palaakaan isänmaatamme alihintaan. On totta, että tämä arvovalinta voi vaikeuttaa suunniteltuja kaivosinvestointeja, mutta pitkällä aikavälillä Suomi ei häviä siitä. Vaikka tämä veronkorotus voi johtaa joidenkin investointien lykkäytymiseen, voidaan arvokkaat maamme mineraalit ottaa käyttöön myöhemminkin.

Valiokunnassa on meille luonnosteltu oivallinen lausumaehdotus, jonka perusteella meidän tulisi edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee mallin kaivosmineraaliveron rakenteellisesta kehittämisestä hybridimalliksi, jossa vero koostuisi arvorajaltista ja tuot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

toon perustuvasta verosta siten, että mallin käyttöönotto voisi olla mahdollista jo vuoden 2027 alusta. Tämä on oikea suunta, ja voin lämpimästi kannattaa sitä.

Arvoisa puhemies! Isänmaallisuus ei ole vain kauniita sanoja, se on tekoja, jotka varmistavat, että meidän yhteisiä rikkauksiamme käytetään oikeudenmukaisesti. Tämä veronkorotus on osa hallituksen kasvuriihen linjaa, jolla varmistetaan, että Suomen talous kestää ja että jokainen suomalainen hyötyy siitä, mitä kallioperämme voi antaa. Tällä päätöksellä me osoitamme, että kansainvälisten kaivosyhtiöiden etu ei mene kansalaistemme etujen edelle. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen.

20.52 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä esitys kaivosveron korottamisesta on varsin perusteltu, ja me vihreät tätä kannatamme. Ensimmäisessä käsittelyssä meillä oli vielä omia pykälämuutosesityksiä. Me olisimme olleet valmiita korottamaan tätä veroa vielä enempi, ja sitten toisaalta meille tuo hallituksen esityksen jakosuhte kuntien ja valtion osalta olisi kelvannut sellaisenaan. Sen lisäksi me olisimme halunneet pitää nämä sivuvirrat myös tässä mukana, kun nythän hallitus rajaa näitten kaivosten sivuvirrat kaivosveron ulkopuolelle.

Mutta nyt tässä toisessa käsittelyssä haluan tuoda vastalauseemme mukaisen esityksen, jolla emme kannata tätä lausumaehdotusta, joka tässä esityksessä on, vaan esitämme, että se hylätään, ja esitämme myös, että tästä mietinnöstä poistetaan siihen liittyvä perusteluteksti.

Elikkä tässä lausumaehdotuksessa todellakin ehdotetaan, että nyt lähdetään valmistelemaan kaivosveroa tämmöiseksi hybridimalliksi, jossa on sekä arvorajalti että nettotuoton verotus yhdistetty. Se, miksi me emme kannata tämän muutosta, johtuu oikeastaan juuri siitä, mitä tässä edellä olevat puhujat puhuivat, että kuinka on oikein, että Suomen maaaperästä kaivetusta mineraalista tulee maksaa korvaus suomalaisille, ja tästä periaatteesta tulisi pitää jatkossakin kiinni.

Tämä hybridimallihan tätä nyt muuttaa, ja tämä mallihan on nimenomaan sellainen, mitä kaivosteollisuus on itse ajanut, ja toki siinä on varmasti syynsä, miksi he katsovat tämän mallin heille edullisemmaksi. Tämä kaivosvero tosiaan tuli ja otettiin käyttöön viime hallituskaudella. Se oli tosi tärkeä, sitähan aiemminkin on yritetty, ja sitä paljon selvitettiin. Olen tosi iloinen, että viime kaudella se saatiin käyttöön, vaikka se jäi varsin matalalle tasolle, ja siksi on ihan perusteltua, niin kuin tässä edelläkin hyvin kerrottiin, sitä nostaa.

Todellakin selvityksiä näistä erilaisista kaivosveromalleista, koska näitä on monenlaisia, on viime vuosina tehty. On ollut tämmöinen laajempi TEAS-hanke, jossa näitä eri malleja on arvioitu, ja sen lisäksi oli valtiovarainministeriön oma työryhmä sitä pohtimassa. Siitä tehtiin oma selvitys vuonna 22 ennen kuin sitten valittiin viime kaudella se vero, mikä otetaan käyttöön.

No, miksi meidän mielestämme tämä nykyinen malli on parempi kuin tämmöinen hybridimalli, jota kaivosteollisuus ajaa? No sen takia, että tässä nykyisessä mallissa verotuotto on varmempi, elikkä tässä hybridimallissa tämä verotuotto on epävarmempi, ja se on myös epätasaisempi. Se lisää byrokratiaa. Ehkä kaikkein suurimpana ongelmana on se, että se mahdollistaa aggressiivisen verosuunnittelun, ja tämä kaikki on näissä selvityksissä ja tuon työryhmän raportissakin nostettu esiin, kun näitä eri veromallien hyviä ja huonoja puolia on vertailtu. Se toki myös sitten tästä periaatteesta erkanee, että osa siitä ei nyt sitten pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

rustuisikaan Suomen maaperässä nostetun mineraalin määrään tai arvoon, koska tämä nettotuottoverotusarvohan on sellainen, mitä kaivosyhtiöt, jotka ovat usein suuria ylikansallisia yhtiöitä, pystyvät sitten verosuunnittelulla todellakin häivyttämään tarvittaessa sen osan. Se näkyy jo itse asiassa siinäkin, kun on arvioitu — tähän oli todellakin niin, että kaivosteollisuus itse toi tämän mallin esittelyyn silloin, kun valtiovarainvaliokunta tätä veropäätöstä teki — että sen verotuotto olisi näillä nykyisillä, samoilla spekkeillä tavallaan, mitä tämä vero nyt tuo verotuloja noin 70 miljoonaa, tuonut veroa 28 miljoonaa, niin että myös tämä verotuottokertymä on tässä huomattavasti pienempi. Tämän takia mielestämme todellakin tämä lausumaehdotus tulisi hylätä.

No sitten meillä on oma lausumaehdotuksemme tässä vastalauseessa, jonka mukaan mielestämme pitäisi lähteä valmistelemaan kaivosjätteelle jäteveroa. Kaivosjätteet ovat itse asiassa suurin tämmöinen jäteryhmä, mitä Suomesta tulee, peräti 76 prosenttia jätteistämme syntyy kaivosteollisuudesta ja 90 prosenttia vaarallisista jätteistä tulee kaivoksista, mutta kaivosjätteestä ei makseta jäteveroa toisin kuin monesta muusta jätteestä maksetaan.

Tämä vero, vaikka se voisi olla hyvin matala, kuitenkin kannustaisi siihen, koska nämä massat ovat aika suuria, että näistä kaivannaisista otetaan tehokkaammin kaikki arvomineraalit talteen, käytetään nykyistä säästävämpiä louhintamenetelmiä ja hyödynnetään myös muut nostetut maa- ja kiviainekset. Tämä olisi se avain siihen, että saisimme myös tähän kiertotalouteen vauhtia, koska meillä on tällä hetkellä se iso ongelma, että meillä ei ole riittävästi erilaisia taloudellisia kannusteita siihen, miten me jätettä hyödynnämme. Meidän on paljon edullisempaa käyttää neitseellisiä raaka-aineita kuin jätteitä, ja esimerkiksi tämä jätevero olisi nyt yksi työkalu siihen, miten tätä kaivosjätettä, jota syntyy valtavasti, pystyisimme paremmin ottamaan hyötykäyttöön ja miettimään siihen semmoisia kiertotaloutta edistäviä ratkaisuja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela poissa. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

20.58 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Kaivosmineraaliveroa korottava esitys on oikeansuuntainen. Nykyinen kaivosmineraalivero on tasoltaan liian matala ottaen huomioon, että kaivokset käyttävät raaka-aineenaan uusiutumattomia kansallisvarallisuutta. On reilua, että kaivosyritykset maksavat verojen muodossa käyttämästään raaka-aineesta, joka voidaan louhia maaperästä vain kerran. Kaivokset kuormittavat ympäristöä, ja siksi on välttämätöntä, että arvokkaiden, uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä jää nykyisin suurempi korvaus suomalaisille. Ilman riittävää kaivosverotusta uhkana myös on, että matalapitoiset ja heikot mineraaliesiintymät avataan. Tällöin kaivosjätettä ja jätevesiä syntyy paljon suhteessa tuotettuun malmimäärään, ja haitallisia ympäristövaikutuksia aiheutetaan hyötyihin nähden liikaa.

Teollinen rakennemuutos aiheuttaa maametallien kasvavaa kysyntää, ja Suomi on kaivosteollisuudelle houkutteleva maa. Kansainvälisesti vertailtuna Suomen nykyinen kaivosmineraaliveron taso on hyvin matala, ja veromuutos tuo Suomen verotason lähemmäs verrokkimaita. Eri maiden houkuttelevuutta kaivosinvestointien kohteena vuosittain tutkivan raportin mukaan Suomi on investointien houkuttelevuudessa kärkisijalla, eli maailman houkuttelevin kaivosinvestointikohde. Veronkorotus voi aiheuttaa haasteita joillekin toimijoille, ja se voi heikentää Suomen houkuttelevuutta todennäköisesti hieman, mutta se ei poista maaperään ja yhteiskuntaan liittyviä alan vetovoimatekijöitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Nykyisellään sivuvirrat kuuluvat kaivosveron piiriin. Kaivosveron korotuksen yhteydessä hallitus on rajaamassa kaivosten sivuvirrat kaivosveron ulkopuolelle. Tähän sisältyy ongelmia. Sivuvirtojen sisällyttäminen veron piiriin voi kannustaa minimoimaan ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään sivuvirtoja. Kaivosmineraaliveron poistaminen kaivosten sivuvirroilta voi haitata kaivosten kiertotalouden edistämistä ja siten myös resurssien tehokasta ja ympäristön kannalta kestävää käyttöä.

Sivuvirtojen määrän vähentäminen ja tätä kautta jätteen synnyn välttäminen on ympäristön kannalta tärkeää. On huomattava, että sivukivi on eri asia kuin sivuvirta. Sivukivi ei nykyisinkään kuulu kaivosveron piiriin. Tästä syystä esitämme sivuvirtoihin liittyvää lausumaa.

Arvoisa rouva puhemies! Mietinnössään valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että valtiovarainministeriö valmistelee hallituksen arvioitavaksi mallin kaivosmineraaliveron rakenteellisesta kehittämisestä hybridimalliksi, jossa vero koostuisi arvorajattomasta ja nettotuoton verosta siten, että malli olisi mahdollista saattaa voimaan jo vuoden 2027 alusta. Valiokunta ehdottaa tätä koskevaa lausumaa. Valiokunnan lausuma on ongelmallinen, eikä sitä tulisi hyväksyä. Suomessa kaivosveron toteutusmalliksi valittiin alun perin rojaltimalli, koska se nähtiin toteutettavan parhaiten veron käyttöönotolle määritettyä tavoitetta tuottaa yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus ainutkertaisten kaivosmineraalien käytöstä.

Rojalti-tyyppinen kaivosmineraalivero tuottaa yhteiskunnalle korvauksen kaikista kaivosyhtiön hyödyntämistä uusiutumattomista kaivosmineraaleista. Nettotuloon perustuvat kaivosveromallit taas tuottavat yhteiskunnalle tuloja vasta siinä vaiheessa, kun kaivosyhtiön kirjanpidollinen tulos on noussut voitolliseksi. Nettotuloon perustuva vero on myös altis kansainvälisten kaivosyhtiöiden aggressiivisille verojärjestelyille, joiden avulla tulosta voidaan keinotekoisesti näyttää ulkomailla, jolloin vältetään Suomessa syntyneestä tuloksesta maksettu vero. Rojaltimalli on toteutukseltaan yksinkertainen. Sen synnyttämät verotuotot ovat helpohkosti arvioitavissa, eikä siihen liity samanlaista voitonsiirtoriskiä kuin nettotulopohjaisiin kaivosveroihin. Veromallin vahvuudet puoltavat sen säilyttämistä nykyisellään.

Arvoisa rouva puhemies! Suomella ei ole öljyä, mutta arvokkaat mineraalit ovat ainutkertaista kansallisvarallisuuttamme. Suomen maaperä on mineraaleiltaan poikkeuksellisen rikas. Tätä kansallisvarallisuutta tulisi käyttää fiksusti ja ylisukupolisesti oikeudenmukaisella tavalla. Norjassa osa öljytuloista on rahastoitu ja rahastojen varat sijoitettu. Öljyrahaston markkina-arvo on vuosikymmenten saatossa kasvanut valtavaksi, ja sen tuotoilla voidaan rahoittaa yhteiskunnan tarpeita. Suomen tulisi ottaa mallia Norjan öljyrahastosta ja ohjata osa kaivosveron tuotosta rahastoon. Näin kaivannaisverosta syntyvää rahaa laitettaisiin poikimaan ja hyödyttämään myös tulevia sukupolvia. Ehdotamme myös tähän liittyvää lausumaa.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä mainituilla perusteilla ehdotan, että valiokunnan lausumaehdotus hylätään ja että hyväksytään vastalauseen 2 mukaiset kaksi lausumaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.03 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Suomi on nyt päättämässä merkittävästä kaivosveron korotuksesta. Hallituksen päätöksellä kaivosvero nelinkertaistetaan ja sen verotuotto kasvaa arvioidusti 70 miljoonalla eurolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

Suomen ei tule olla Pohjolan kaivossiirtomaa. Meidän ei tule olla maa, josta kaivetaan maan rikkaudet maailmalle ilman, että me myös hyödynnämme siitä ja riittävästi. Suomalaisille on jätävä kaivoksistaan käsiin nykyistä enemmän, siis enemmänkin kuin riskit ja mahdolliset ympäristöhaitat. Vaikka ennestään korkean veroasteen maassa entisestään kiristytävä verotus ei yleisesti ottaen ole juhlinnan aihe, on kohtuullista, että me suomalaiset saamme asianmukaisen korvauksen siitä vauraudesta, jota maaperästämme kaivetaan ja jota emme koskaan enää saa takaisin. [Markus Lohen välihuuto]

Suomessa kaivostoiminnan verotus on ollut kansainvälisestikin vertaillen poikkeuksellisen alhaista. Paljon kertoo sekin, että kaivosvero otettiin käyttöön vasta vuoden 2024 alusta ja ensimmäinen noin 30 miljoonan euron veropotti jaettiin tänä vuonna valtion ja kuntien kesken. Kaivoskunnille, kuten Sodankylälle ja Sotkamolle, vero toi jo yli neljän miljoonan euron tulot.

Nyt metallisten kaivosmineraalien vero nostetaan nelinkertaiseksi hallitusta edeltävästä tasosta, siis 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin malmin sisältämän metallin verotusarvosta. Teollisuusmineraalien määrärajoja puolestaan korotetaan kolminkertaiseksi 20 sentistä 60 senttiin tonnilta malmia tai hyötykiveä. Lisäksi kaivosten niin sanotuista sivuvirroista, eli sellaisista louhitun malmin sisältämisestä kaivosmineraaleista, joita ei oteta talteen tai tuoteta kaivoksesta lainkaan, ei jatkossa pääsääntöisesti tarvitsisi suorittaa veroa. Kokonaisuutena tälle uudistukselle tavoitellaan noin 70 miljoonan euron vuotuista lisätuottoa vuodesta 2027 alkaen. Se on merkittävä parannus tilanteeseen, jossa kaivostoiminnan veroaste on pitkään ollut kansainvälisestikin vertaillen matala.

Kaivosteollisuus on voimakkaasti näitä korotuksia vastustanut, sillä korotus luonnollisesti lisää niiden kuluja ja investointiriskiä. Toisaalta osa keskustelijoista on esittänyt vieläkin tuntuvampia, jopa monikymmenkertaisia veronkorotuksia joidenkin kaivospainotteisten maiden esimerkkiä seuraten. Näen, että Suomen on näiden näkökulmien välillä tasapainoteltava. Suomi tarvitsee kaivoksiaan, emmekä lähtökohtaisesti ole pääomarikas, kaikilta osin houkuttelevin tai riskittömin kohde kannattavalle kaivostoiminnalle. Toisaalta emme voi myöskään kompensoida tätä aliverottamalla maaperämme kaivantaa, etenkin kun kaivosteollisuutemme on vähemmän kansallista ja enemmän kansainvälistä kuin mitä Ruotsissa. Kun annamme maailmalle mineraaleja, joilla synnytetään teknologioita ja hyvinvointia vielä vuosikymmeniksi, on kohtuullista, että Suomi ja suomalaiset saavat niistä korvauksen jo nyt. Siksi kannatan kaivosveron korottamista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen poissa, edustaja Strandman poissa. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

21.07 Pia Lohikoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivosmineraaliverolakia, ja ehdotetut veronkorotukset siis lisäisivät kaivosmineraaliveron tuottoa vuositasolla arviolta noin 70 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa muutoksia ei tehtäisi. Esitys on oikeansuuntainen. On hyvä, että kaivosveron tasoa korotetaan nykyisestä. Myönnän auliisti, että ensimmäinen kaivosvero, jonka me viime kaudella säädimme, oli tasoltaan liian matala. Vasemmistoliitolle olisi kelvannut alun perinkin korkeampi kaivosvero. Tämä esitys lienee parasta, mitä valtiovarainministeri Purran esittelemänä tähän taloon on tuotu. Kuten todettua, nykyinen kaivosmineraalivero on tasoltaan liian matala, ottaen huomioon, että kaivokset käyttävät raaka-aineenaan uusiutumaton kansallisvarallisuutta. Kaivokset kuormittavat ympäristöä, ja siksi on välttämätöntä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

arvokkaiden uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä jää nykyistä suurempi korvaus suomalaisille. Kansainvälisesti vertailtuna Suomen nykyinen kaivosmineraaliveron taso on matala, ja veromuutos tuo Suomen verotason lähemmäs verrokkimaita.

Arvoisa puhemies! Mietinnössään nykyinen valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että valtiovarainministeriö valmistelisi hallituksen arvioitavaksi mallin kaivosmineraaliveron rakenteellisesta kehittämisestä hybridimalliksi, jossa vero koostuisi arvorojaltista ja nettotuoton verosta, siten että malli olisi mahdollista saattaa voimaan jo vuoden 27 alusta. Valiokunta ehdottaa tätä koskevaa lausumaa, mutta se on ongelmallinen eikä sitä tulisi hyväksyä. Olin itse viime eduskuntakaudella valtiovarainvaliokunnan jäsen ja olin mukana verorajaoston jäsenenä säätämässä talven 2022—2023 aikana Suomeen tätä ensimmäistä kaivosmineraaliveroa. Siksi näen tärkeänä tuoda esiin perustelut, ja toivottavasti juuri hetki sitten täällä salissa isänmaallisuudesta ja yhteisistä kansallisista luonnonvaroistamme ja niiden rikkauksista puhuneet höristäisivät nyt korviaan ehkä mentyään työhuoneelle.

Suomessa kaivosveron toteutusmalliksi valittiin alun perin rojaltimalli, koska sen nähtiin toteuttavan parhaiten veron käyttöönnotolle määritettyä tavoitetta, että se tuottaisi yhteiskunnallemme kohtuullisen korvauksen ainutkertaisten kaivosmineraalien käytöstä. Veromalli vastaa hyvin tähän tavoitteeseen, etenkin kun rojaltin tasoa nyt nostetaan vastaamaan paremmin kansainvälistä normia. Rojaltityyppinen kaivosmineraalivero tuottaa yhteiskunnalle korvauksen kaikista kaivosyhtiön hyödyntämisestä uusiutumattomista kaivosmineraaleista, kun taas nettotuloon perustuva veromalli tuottaisi yhteiskunnalle tuloja vasta siinä vaiheessa, kun kaivosyhtiön kirjanpidollinen tulos on noussut voitolliseksi. Nettotuloon perustuva vero olisi myös altis kansainvälisten kaivosyhtiöiden aggressiivisille verojärjestelyille, joiden avulla tätä tulosta voidaan keinotekoisesti piilotella ulkomaille. Tällöin vältetään Suomessa syntyneestä tuloksesta maksettu vero — joten nyt henkilöt, jotka äsken puhuivat isänmaallisuudesta, muistakaapa tämä jatkossa.

Rojaltimalli on toteutukseltaan yksinkertainen. Sen synnyttämät verotuotot ovat helpommin arvioitavissa, eikä siihen liity samanlaista voitonsiirtoriskiä kuin nettotulopohjaisiin kaivosveroihin. Veromallin vahvuudet siis puoltavat sen säilyttämistä nykyisellään.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella kannatan edustaja Furuholmin tekemiä ehdotuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Räsänen, Hanna.

21.11 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa puhemies! Tulen kaivoskaupunki Outokummusta, ja syntyperäisenä outokumpulaisena, nykyisenä kuntapäättäjänä Outokummussa ja myös kansanedustajana, tämä kaivosveroasia on aika moniulotteinen, ei ollenkaan yksinkertainen asia.

Meillä oli maanpuolustuskurssi vierailulla joku aika sitten Outokummussa, ja meillä oli siellä teemana Outokumpu ennen, nyt ja tulevaisuudessa. Ajatus minulla oli se, että meillemkin kun tulee monelta eri elämän osa-alueelta ihmisiä maanpuolustuskursseille, niin halusin vähän peilata sitä historiaa, minkälainen se kaivosteollisuus on ollut ja mitä se on tänä päivänä ja mitä se on tulevaisuudessa. Toki kaikki tiedetään, myös outokumpulaiset, että historiassa kaivostoiminta oli kovin erilaista, ja itse tiedän sen henkilökohtaisestikin, koska asun Sysmäjärven rannalla ja Sysmäjärvi on yksi niistä järvistä, mihin kaivos laski silloin vesiä, ja se on nykyinen lintujärvi, lähes suo. Eli ne haitatkin ovat hyvin selvästi nä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

kyvillä, mutta vastapainona sitten Suomen sotakorvaukset maksettiin Outokummun mineraaleilla, kuparilla, eli sillä kaivosteollisuudella on ollut iso rooli myös meidän itsenäisyydessä.

Meillähän on Outokummussa myös tämmöinen kaivosklusteri, mikä tarkoittaa sitä, että meille on tulossa mahdollisesti uusi kaivos sinne vanhalle kaivosalueelle, ja sen lisäksi meillä on tämmöinen kruununjalokivi eli GTK Mintec Outokummussa. GTK Mintec taas edustaa sitä kaivosteollisuuden tulevaisuutta, eli siellä tehdään erilaisia tutkimuksia. Se on aivan maailmanlaajuisesti tunnettu siitä, että siellä haetaan ratkaisuja tulevaisuuden kaivosteollisuudelle ja siihen, miten saataisiin entistä paremmin malmit irti meidän kalliope-rästä ja miten ne olisivat ympäristöystävällisempiä, ja ennen kaikkea tähän vesikiertoon siellä kiinnitetään tosi paljon huomiota.

No, sitten taas kuntapäätäjänä mietimme kahta asiaa. Elikkä me tiedämme sieltä histo-riasta, että kun kaivos tulee kuntaan, niin riskit jäävät sitten sinne kuntaan, jos kaivos läh-tee pois. Tästä esimerkkinä on muun muassa se, että olen tehnyt talousarvioaloitteen näi-den Outokummun pilaantuneiden maiden puhdistamisesta, koska sen jälkeen, kun kaivos lähtee meiltä pois, niin maathan meille jäävät edelleenkin, ja ne ovat tänäkin päivänä ou-tokumpulaisten riskinä. Tästä näkökulmasta kyllä nähtäisiin, että tämä verotuoton jakautu-ma on aika epäoikeudenmukainen edelleenkin nyt kuntien ja valtion suhteen. Eli jos kun-tapäätäjätkin tulevaisuudessa saavat suuremman roolin, kun päätetään, tuleeko se kaivos sinne kotikuntaan, niin olisi varsin oikeudenmukaista, että silloin riskit ja eurot kulkisivat käsi kädessä ja myös suurempi korvaus jäisi sinne kuntaan sitten siitä, että se kaivos on siellä kunnan alueella.

Sitten jos taas katson tätä asiaa niin kuin kaivosteollisuuden näkökulmasta ja siitä näkö-kulmasta, että me toivomme vilpittömästi, että se kaivos tulisi Outokumpuun, koska se toi-si noin sata kaipaamaamme työpaikkaa sinne alueelle, niin kyllä se näyttäytyy tämmöinen, että vero kerralla nelinkertaistetaan, varsin ennakoimattomalta ja kohtuuttomalta sitten kaivosteollisuuden näkökulmasta. Nyttten tässä sitten odotellaan, onko se kaivos nyt edel-leen tulossa meille vai vetävätkö yhtiöt sitten sen johtopäätöksen, että he mahdollisesti ha-luavat jäädä seuraamaan tilannetta tai sitten vetäytyvät pois, ja toivottavasti eivät ainakaan vetäydy pois sieltä meidän kunnasta. Eli toivon, että tämä ei vaikuta sitten siihen kaivos-teollisuuden tulevaisuuteen Suomessa. Tästä syystä vetoankin nyt maan hallitukseen, että kun sinne on jätetty nyt tämä lausuma, että välittömästi alettaisiin valmistella kaivosmine-raaliveron hybridimallia, niin ruvetkaa valmistelevaan sitä välittömästi, koska kaivosteol-lisuus ei todellakaan jää odottamaan nyt, minkälainen maa Suomi tulevaisuudessa on kai-vosteollisuudelle.

Sitten otan vielä oikeastaan kolmannen tulokulman tähän asiaan: Niin kuin sanoin, tämä ei ole kovinkaan yksiselitteinen, ja kolmas tulokulma on sitten puolustuksellinen. Itse olen puolustusvaliokunnan jäsenenä. Suomihan on koko Euroopan ainoa nikkelin tuottaja, ja nikkeli on mineraali, mitä tarvitaan myös sitten sotateollisuudessa. Se on aika hullu ti-lanne, että jos me nyt vaikeutetaan meidän oman maan nikkelituotantoa veron muodossa, niin samanaikaisesti me sitten tuodaan Venäjältä nikkeliä, [Tuomas Kettunen: Oho!] mikä jalostetaan Suomessa ja viedään sitten eteenpäin. Onko tämä nyt kovinkaan isänmaallista toimintaa? Käytännössä meidän rahoitamme silloin Venäjän sotateollisuutta tämän nikke-lin muodossa. Ymmärrän, että sitä tarvitaan, mutta jos me samanaikaisesti nostetaan kai-vosveroa suomalaiselle kaivosteollisuudelle ja tuodaan Venäjältä nikkeliä, niin joku risti-riita tässä kyllä on. Eli minä kyllä tukisin sitä, että Euroopassa saataisiin lisättyä kriittisten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

mineraalien eurooppalaista tuotantoa, ja en ole kyllä ollenkaan varma, onko tämä kaivosveron nelinkertaistaminen sitä, mikä tekee näin.

Viimeisenä vielä kertaalleen sanon, että viekää eteenpäin äkkiä sitä hybridimallia niin että kaivosteollisuuskin säilyisi Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

21.17 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tämä asia on niin tärkeä, että näin vähän rampanakin tänne puhujapönttöön kiikun, mutta niin se on muuten rampa tämä hallituksen esityskin. [Naurua] — Voisin aloittaa sillä, että kun täällä edustajat Furuholm ja Vigelius käyttivät puheenvuoron, aivan mukavan kuuloisia puheita, he puhuivat siitä, kuinka Suomen kaivosteollisuuden houkuttelevuuden yksi tekijä on meidän maaperässä olevat mineraalit, ja puhuttiin, kuinka meidän pitää maaperässä olevia mineraaleja hyödyntää. Minusta nämä puheenvuorot kertovat siitä yleisestä tasosta, jolla tähän asiaan on perehdytty, nimittäin tietääkseni yksikään kaivos ei meidän multaa ja hiekkaa ja kiviä ja soraa, jotka ovat maaperäainesta, hyödynnä, vaan ne hyödyntävät meidän kallioperässä olevia mineraaleja. [Eduskunnasta: Mites turve?] Sillä on aika iso ero, mikä on maaperä ja kallioperä, mutta moni muukin tarina, mitä täällä kerrotaan, valitettavasti menee pilalle, kun pannaan faktat kohdilleen. Näinhän se tahtoo olla.

Asiastahan voi olla montaa mieltä, ja ymmärrän, että moni aidosti ajattelee, että Suomessa ei saa olla kaivosteollisuutta ja mitä vähemmän meillä on, sitä parempi, mutta samaan aikaan me ollaan Suomessa tilanteessa, jossa tänään meille ilmoitettiin, että Suomen valtio ottaa tänä vuonna 17 miljardia euroa velkaa. [Tuomas Kettunen: Ohhoh! — Lauri Lyly: Ohhoh!] 17 miljardia euroa on se sama summa, joka otettiin pahimpana koronavuonna. Eikö meidän nyt kannattaisi mieluummin tehdä toimia, jotka saavat meidän kasvualat kasvuun, ja hyödyntää niitten kasvupotentiaalia kuin panna kapuloita rattaisiin? Sen takia tämä olisi aivan välttämätöntä, niin kuin edustaja Räsänen nosti esille tämän valiokunnassa esitetyn lausumaehdotuksen, että rakennetaan semmoinen hybridimalli, että me emme ala verotuksella supistamaan meidän kaivostoimintaa.

Mitä yhteensä hallituksen toimet tarkoittavat esimerkiksi Outokummulle, jolla on Eläjärven kaivos Keminmaassa? 45 miljoonaa euroa vuodessa tulee sähköistämistuen poistosta, sähköveroluokan muutoksesta ja kaivosveron korotuksesta yhdelle yritykselle kustannuksia lisää vuositasona. Mihin se on johtanut? Tänään Outokumpu ilmoitti, että he tulevat vähentämään 116 henkilöä tältä kaivokselta ja Outokummun tehtaalta Torniossa. He ovat koerikastamassa nyt Turkista niitä samoja metalleja, mitä he kaivavat Suomesta, koska tulee halvemmaksi todennäköisesti tuoda nytten Turkista sitä Suomeen laivalla, rahdata Suomeen kromia, kuin kaivaa Keminmaasta, joka on erittäin ympäristöystävällinen kaivos ja siellä ei ole minkäänlaisia ongelmia ollut. Onko tämä isänmaan kokonaistalouden kehityksen kannalta järkevää toimintaa? Mehän voidaan vaikka panna kaivosvero satakertaiseksi, mutta jos meillä kaivostoiminta loppuu, niin ei niitä veroja tule yhtään enempää.

Kyllä tässä kannattaisi, arvoisa puhemies, hakea nyt eduskunnan ja hallituksen sellainen ratkaisu, jossa tasapainotellaan ja pannaan sen tyyppinen veroratkaisu ja muoto, kuten tässä hybridiveromallissa esitetään, että kunnat saisivat rojaltipohjaisen veron ja valtiolle tulisi tuottopohjainen vero, joka pitkällä tähtäimellä tähtäisi samaan verotulotasoon kuin mitä nyt haetaan tällä mallilla, jota esitetään tässä. Sehän tämän lausuman idea tässä on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

Otan toisen esimerkin: Terrafame Kainuussa, parituhatta työntekijää kaiken kaikkiaan työllisyysvaikutukset alueelle ja yli 200 miljoonaa verojalanjälki vuodessa. Tällä verolla sen rahoitusasema tulee todennäköisesti menemään niin heikoksi, että voi olla riskinä, että se tulee valtion syliin. Se on valtion enemmistöomisteinen kaivos, ja täällä on puhuttu, että pitää olla kansallisia kaivoksia lisää — suomalaiset sanovat, että miksi ruotsalaiset omistavat valtion kaivoksia, esimerkiksi Kiirunassa rautamalmikaivoksen, ja miksi Suomessa ei näin tehdä. Ei toisen maailmansodan aikaan se ollut Ruotsin valtion omistama kaivos, vaan Ruotsin valtio toisen maailmansodan jälkeen pikkuhiljaa osti sen itselleen. Nyt meillä on Terrafame, joka taitaa olla 67-prosenttisesti valtion sataprozenttisesti omistaman Finnish Minerals Groupin omistama kaivos, Outokumpua omistaa valtio merkittävästi suoraan ja välillisesti, ja meillä on esiintymiä, niin kuin Sokli, jotka ovat valtion hallussa kokonaan.

Nyt meillä olisi mahdollisuus näitä hyödyntää, mutta me itse tällä lainsäädännöllä viemme nämä nimenomaan asemaan, että ne joutuvat rahoituksellisesti erittäin heikkoon tilanteeseen. Eihän tässä ole mitään järkeä, sanotaan Suomen ulkopuolelta tällä hetkellä. Viesti sieltä on se, että hei, teillä on valtava potentiaali, mutta te olette kansantaloudellisesti hankalassa tilanteessa, kun kasvua ei ole vuosiin Suomessa ollut, valtiontalous on heikossa kunnossa ja velkaannutaan Euroopan nopeiten, ja mitä te teette? Te panette kapuloita rat-taisiin.

Ymmärrän, että osa vastustaa koko toimialaa ja ajattelee, että kyllä se on hyvä globaalisti, että niitä on, ja kännyköitä itsekäin käytän ja pädi on pöydällä mutta ei niitä metalleita saa Suomesta kaivaa vaan mieluummin kaivetaan sitten kobolttia Kongosta käsin lasten toimesta ja se on sitä eettistä toimintaa. Ei ole. Eettistä toimintaa on se, että ympäristövas-tuullisesti, sosiaalisesti vastuullisesti ja niin, että on verojalanjälki tänne Suomeen, täällä hyödynnetään niitä mahdollisuuksia, mitä meillä on, eikä olla kiinalaisten eikä afrikkalais-ten eikä eteläamerikkalaisten kaivosten kanssa riippuvaisia täällä Euroopassa, lisätään strategista omavaraisuutta ja luodaan kestävästä kaivosteollisuudesta yksi meidän kasvun moottori tänne Suomeen — joka se nyt jo on. Mehän muuten jalostetaan Suomessa enem-män malmia kuin mitä täältä kaivetaan. Se on totta, nimenomaan sen takia, mitä edustaja Räsänen täällä totesi aikaisemmin, että me tuomme paljon nikkeliä muun muassa Venäjäl-tä Harjavaltaan, ja tästä johdosta moni ajattelee, että tähän on vain tämmöistä bulkki-tuotantoa. Ei ole, kun katsotaan kokonaisuutena toimialaa.

Nyt kannattaa ottaa järki käteen ja kannattaa meidän katsoa yhdessä perään, että edus-kunta ensinnäkin hyväksyy tämän lausuman, että ensi kevään aikana valmistetaan hybridi-malli, joka pystytään ottamaan vuoden 27 alusta käyttöön, ja sen jälkeen annetaan vakaa toimintaympäristö kaivosteollisuudelle kasvaa, kehittyä ja tietenkin toimia ympäristövas-tuullisesti, ja näin tulen myös itse tekemään. Jos tämä lausuma hyväksytään, sen perään pi-tää katsoa, että hallitus myös eduskunnan tahtoa noudattaa. Tuen voimakkaasti tätä lausu-maehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

21.24 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Mineraaleja on tosiaan sanotaan nyt sitten kallioperässä rajallinen määrä. Niitä ei kannata antaa ilmaiseksi eikä edes turhan halvalla pois. Hyvä siis, että kaivosvero kasvaa. Olisimme toki me vihreät myös jo viime kaudella kertaheitolla tehneet korkeamman kaivosveron, mutta on tärkeää, että saatiin tämä veroe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

lementti silloin käyntiin, ja nyt sitä on mahdollista kasvattaa lähemmäksi kansainvälistä vertailutasoa. Ympäristöämmeäkään ei kannata uhrata kaivostoiminnalle liian riskialttiilla ympäristövastuulla ja -säätelyllä. Niissäkin on kiristämisen varaa. Edullinen energia, stabiili yhteiskunta ja ne mineraalit itse kyllä houkuttelevat Suomeen kansainvälisiä yrityksiä ja toimintaa. Siitä ei näytä tällä hetkellä olevan pulaa.

Edustaja Räsäselle: Voisin pohtia näitä ympäristövahinkoja, joita sanoitte, että Outokummullekin on jäänyt sinne korjattavaksi. Tämän korjausvastuun ei mielestäni pitäisi jäädä sinne kunnalle ja julkisen kustannettavaksi, ja tätä varten meillä on tämä Ympäristövahinkorahasto ja tämän rahaston kokoa voitaisiin merkittävästi kasvattaa. Tämä rahasto kustannetaan eri toimijoilta perittävillä maksuilla. Luonnonsuojeluliitto esimerkiksi on ehdottanut, että nyt maksimissaan 30 miljoonan suuruinen rahasto voitaisiin jopa kymmenkertaistaa, ja silloin kaivoksen jälkeen tehtävässä korjauksessa, jos siellä ympäristövahinkoa on tai maaston entisöintiä ei ole tehty riittävästi, tätä rahastoa voitaisiin käyttää näiden vahinkojen korvaamiseen.

Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan mietinnössä ehdotettua kaivosveron hybridimallia ei tule mielestämme edistää. Nykyinen veromalli perustuu siihen, että Suomen maaperästä kaivetuista mineraaleista tulee maksaa korvaus suomalaisille, ja tästä periaatteesta tulee pitää kiinni. Hybridimallin verotuotto valtiolle olisi epävarmaa. Se mahdollistaisi myös verosuunnittelun, joka lisäisi entisestään verotuoton epävarmuutta.

Me vihreät olemme esittäneet, että kaivosveron korotuksen lisäksi kaivosjäte tulisi ottaa mukaan jäteveron piiriin. Suomen jätteistä peräti 76 prosenttia syntyy kaivosteollisuudesta, mutta nykyisellään kaivosjätteestä ei makseta jäteveroa. Kaivosjätteen jätevero kannustaisi ottamaan kaivannaisista tehokkaammin kaikki arvomineraalit talteen, käyttämään säästäviä louhintamenetelmiä sekä hyödyntämään myös muut nostetut maa- ja kiviainekset. Tämä on toki usein jonkun verran kalliimpaa toteuttaa, mutta sen takia tähän tarvitaan tätä verokannustinta. Näin ohjattaisiin kaivostoimintaa myös vaihtoehtoisesti kiertotalouden suuntaan, joka on tätä mineraalien talteenottoa ja myös jo aiemmin kaivettujen mineraalien talteenottoa ja kiertoon saantia. Koska jätettä syntyy kaivostoiminnassa paljon, pienikin jätevero kaivostoiminnalle auttaisi myös vahvistamaan julkista taloutta. Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan maltillinen jätevero voisi tuottaa valtiolle vuosittain jopa sata miljoonaa euroa verotuloja. Ehkä tässäkin asiassa voidaan jatkossa perussuomalaisten kanssa lähestyä, kun tämä kaivosveron kasvatusajatus siellä myös herätti ymmärrystä.

Kannatan edustaja Mikkosen esitystä siitä, että valiokunnan lausumaehdotus kaivosveron hybridimallista hylätään, ja kannatan tätä uutta vastalauseen 1 mukaista lausumaa, että eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin kaivosjätteen jäteveron laatimiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

21.29 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Edellisten puheenvuorojen perusteella koen nyt tarpeelliseksi toistaa jo ties kuinka monetta kertaa tämän saman asian käsittelyssä, että vihreät eivät missään tapauksessa lähtökohtaisesti vastusta kaivoksia ja kaivostoimintaa sinänsä. Kaivoksista saatavat raaka-aineet ovat todella tärkeitä, esimerkiksi nyt vaikka vihreän siirtymän toteuttamiseksi. Mistä me kannamme huolta, on se, että kaivostoiminnan täytyy täyttää ne kriteerit, mitä kaikelta muultakin elinkeinotoiminnalta edellytetään, ja niistä ei saa muodostua kohtuutonta vahinkoa ympäristölle. Ne eivät saa pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

lata suomalaista vesistöä, suomalaista ilmaa tai suomalaista maaperää, eivätkä ne myöskään saa uhata Suomen luonnon monimuotoisuutta.

Aina kun puhuu siitä, että kaivostoiminnalta pitää vaatia lisää ympäristövastuuta, herää vasta-argumentteja siitä, haluammeko karkottaa kaivostoiminnan Suomesta. Olen aina itse ihmetellyt sitä, miksi kaivostoiminta on eräänlainen vapaamatkustaja, kun kaikelle muullekin, esimerkiksi teolliselle toiminnalle, meillä on laadittu varsin paljon ympäristökriteereitä. Niitä lähtökohtaisesti edeltävien kymmenien vuosien aikana aika usein nämä toimijat ovat vastustaneet, mutta sitten kun ne astuvat voimaan, lopputulos on lähes poikkeuksetta ollut se, että niitä prosesseja pystytään kehittämään. Esimerkiksi paperi- ja sellupuolella näin on, ja siinä ohessa myöskin toiminnan laatu, toiminnan turvallisuus ja toiminnan kannattavuus paranevat. Ja kun tämä uusien innovaatioitten ja teknologian kehittäminen tehdään Suomessa, on Suomesta pystytty myöskin viemään näitä innovaatioita, joilla tätä ympäristöystävällisempää toimintaa on siellä teollisuudessa pystytty tekemään, ja me ollaan voitu niitä ratkaisuja myös myydä muualle. Itse lähtökohtaisesti edelleenkin luotan suomalaisten insinöörien osaamiseen ja siihen kykyyn löytää ratkaisuja myöskin tämän kaivostoiminnan vastuullisuuden osalta, kun ensin tätä vastuullisuutta niiltä edellytämme.

Kun viimeksi täällä salissa käsiteltiin tätä aihetta ja keskusteltiin siitä, nostin esiin muun muassa aika tuoreen LUT-yliopistosta valmistuneen väitöskirjan, jossa muun muassa on tällaisia ehdotuksia kestävän kaivostoiminnan uusista ratkaisuista. Varmasti löytyy siis muitakin vastaavia, mutta se nyt on aika tuore, ja nämä ovat minun mielestäni esimerkkejä siitä, että lähtökohtaisesti meidän kannattaa täällä Suomessa huolehtia siitä, että se toiminta, jota täällä on, ei pilaa suomalaista luontoa. Totta kai sitten, kun pystymme kehittämään näitä ratkaisuja, meidän edun mukaista on myöskin vaatia, että kansainvälisesti, maailmanlaajuisesti muuallakin nämä kriteerit ovat korkeat, ja voimme myöskin tätä suomalaista teknologiaosaamista ja ratkaisuja viedä muualle. Tämä on ihan tärkeä lähtökohta siinä, kun mietimme, miten Suomessa voidaan tuottaa lisää kasvua. Sen pitää aina perustua tähän korkeaan osaamiseen. Suomalaiset eivät ikinä hyödy siitä, että täällä tehdään semmoista kestäväntöntä toimintaa, myöskään ympäristön kannalta kestäväntöntä toimintaa, koska se ei lähtökohtaisesti meidän kansantaloutta edistä. Pitää aina pystyä katsomaan tätä asiaa pidemmällä tähtäimellä.

Tulen itse tuolta Lappeenrannasta, Saimaan rannalta, ja siellä ihmiset ovat viime vuosina olleet äärimmäisen huolestuneita kaivostoiminnasta siksi, että meillä on aika paljon esimerkkejä Suomessa, kuinka raskaat vesistöpilaisjäljet monella kaivostoiminnalla on ollut, ja nämä haitalliset vaikutukset jatkuvat vuosikymmeniä sen kaivoksen sulkemisen jälkeen monessa eri kohtaa. Saimaalla on ollut erityinen huoli siitä, kun kysymys on erittäin herkästä vesistöalueesta, että siellä on menneinä vuosina tehty hyvin laaja määrä näitä kaivosvarauksia. Sitten on ollut huoli ja ihmetys siitä, miten tällainen kaivostoiminta voi ikään kuin vaarantaa kaikkea muuta toimintaa tai asettaa sen epähoukuttelevaksi sillä, että on epävarmuus siitä, tuleeko siihen lähiympäristöön kaivos, joka mahdollisesti hyvinkin laajalti tätä herkkää vesistöympäristöä sitten voi pilata. Tämän huolen jakaa meidän alueella, siellä Saimaan rannalla, suuri joukko kansalaisia. He ovat olleet myös laittamassa alulle näitä kansalaisaloitteita, joita täälläkin salissa on käsitelty todella paljon, ja tässä ei ole näkyvissä minkäänlaisia puoluekantojen eroja, vaan se on lähtökohtaisesti hyvin siellä jaettu, että kaivostoiminnalle pitää asettaa rajat. Kaivostoimintaa ei kukaan halua ajaa kokonaan pois Suomesta, mutta kaivostoiminnalle halutaan asettaa semmoiset rajat, että se kunnioittaa myöskin suomalaista luontoa, ja että lähtökohta on, että meiltä ei viedä näitä rik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

kauksia muualle hyödynnettäväksi vaan pystymme sitten myöskin itse hyötymään siitä. Siihen pitkälti pohjaa myöskin tämä kaivosmineraalivero. On hienoa, että viime kaudella vihreitten pitkäaikainen tavoite tämmöisestä kaivosverosta saatiin ylipäättään perustettua. Sekin oli aika pitkän väännön tulos, että se saatiin toteutettua. Tosin veron taso jäi hyvin maltilliseksi, mutta on hyvä, että sitä ollaan pystytty nyt tässä nostamaan, koska se sitten osaltaan myöskin auttaa tässä julkisen talouden tasapainottamisessa.

Mitä jatkossa tavoittelemme, olisi se, että tulisi myös kaivosjätteille tämmöinen jätevero, jolloin sitten edelleenkin sen myötä voisimme ohjata kaivostoimintaa kestävämpään suuntaan niin, että siellä olisi kannuste kehittää tätä louhintaa ja muita menetelmiä, jotta sitä jätettä ja siis samalla haittaa suomalaiselle luonnolle syntyisi mahdollisimman vähän. Tämä kaivoksille suunnattu jätevero ohjaisi juuri siihen.

Mutta todellakin toivoisin, että täällä olisi enemmän kunnianhimoa siinä, että katsoisimme näitä kaivoksia kokonaisvaltaisesti ja pystyisimme asettamaan niille näitä samantyyppisiä vaatimuksia kuin kaikelle muullekin toiminnalle, ja ne eivät olisi enää vapaamatkustajia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

21.36 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Muutama sekalainen ajatus kaivosveroa koskien.

Yksi totuus on tietenkin kaivosveron korotuksen osalta se, että se on tehty siitä syystä, että julkista taloutta halutaan tasapainottaa. Ja kuten kaikki tässä salissa tietävät, kun erilaisia menokohteita ja verokohteita aletaan laittamaan rinnakkain, pitää punnita poliittisesti, mistä joko otetaan tai mitä veroa korotetaan. Ja teet niin tai näin, joku suuttuu, ja jotain sieltä toimista aina sitten puuttuu.

Mutta mitä tulee kaivosveroon, niin tosiasia on se, jos kysytään suomalaisilta, niin väittäisin, uskaltaisin väittää, että se kuuluu niihin veroihin, joiden korottamista enemmistö suomalaisista kannattaa, etenkin jos otetaan huomioon se, että suomalainen kaivosvero noin niin kuin globaalisti vertaillen ei ole hirveän korkea. [Jari Ronkainen: Näin on!]

Sitten jos ajatellaan kaivosteollisuutta, niin ainakaan henkilökohtaisesti en sinänsä vastusta kaivosteollisuutta Suomessa. Päinvastoin on hieno asia, jos tänne syntyy korkean jalostusasteen tuotantoa, ja saadaan kaivoksia tänne.

Toinen totuus on esimerkiksi se, että tässäkin salissa on aika paljon puhuvia päitä, jotka vaativat, että meidän pitäisi olla ilmastonmuutoksen torjunnassa edelläkävijä. Meidän pitäisi olla hiilineutraali melkein ensimmäisenä maailmassa. Mutta sitten kun mennään niihin raaka-aineisiin, mitä se puhdas siirtymä edellyttää, niin sehän tarkoittaa sitä, että me tarvitaan valtava määrä lisää kaivoksia. Eli onko se niin, että ne kaivokset voivat syntyä sinne Kongoon, ne voivat syntyä sinne Kiinaan, mutta kunhan ne ovat poissa meidän silmistä, ne ovat silloin poissa meidän mielestä? Mutta kun ne tulisivat Suomeen, ne ovat ympäristöongelma, vaikka me tiedetään, että ne raaka-aineet, joita saadaan, ovat ikään kuin edellytys sen puhtaan siirtymän menestyksekkäälle eteenpäinviemiselle. Tässä muutama ajatus siihen asiaan liittyen.

No, sitten tähän veron tasoon, arvoisa puhemies.

Nythän se nelinkertaistuu, siis tämän hallituskauden aikana, mikä on siis aika korkea korotus. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Se on totta. Mutta samaan aikaan toinen totuus on se, että siis globaalisti vertaillen sekään ei ole vielä kova. Ja toisaalta toinen totuus on se, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

jos katsoo kansalaispalautetta kaivosveron osalta, niin sanotaan, että no ihan hyvä, mutta miksi noin vähän. Eli tässä täytyy ottaa monta tämmöistä asiaa huomioon. Toisaalta valtiovarainvaliokunnan mietinnössä lausumassa todetaan, että tämmöisen hybridimallin valmistelu voitaisiin lähteä hallituksessa tekemään, ja sitten sitä kautta tuoda se vuonna 27 eduskuntaan. En ota sinänsä kantaa, olisiko hybridimalli parempi kuin tämä malli, kunhan sillä saavutetaan samat tavoitteet, ja mikä sitten palvelee suomalaista yhteiskuntaa ja suomalaista teollisuutta paremmin, niin varmasti sellaisen mallin kannattaa olla käytössä. Onko se sitten se hybridimalli? Jos on, niin näin on. En ole alan asiantuntija. Mutta pointtihan tässä on ollut nimenomaan se, että saadaan verotuottoja, kun on etsitty säästökohteita. 70 miljoonaa euroa on arvioitu verotuotto nyt tämänhetkisellä kaivostoiminnalla, mitä Suomessa on. Se on aika paljon rahaa, jos se lyödään tuohon pöytään. Mistä se sitten otetaan, 70 miljoonaa euroa? No, kyllä tietysti me perussuomalaiset keksitään montakin kohdetta, mistä leikataan 70 miljoonan euron edestä, mutta jos siivotaan semmoiset kohteet pois, mitkä käyvät perussuomalaisille mutteivät muille, niin aika hiljaista tulee. Sitten ruvetaan katsomaan veroja taikka ruvetaan leikkaamaan sotea. Tuskin halutaan 70 miljoonaa euroa lisää leikkauksia soteen. — Näin.

No, sitten vielä sellainen näkökulma, kun on puhuttu siitä, mitä mieltä eri teollisuuden alan toimijat ovat, niin se on ihan sama, minkä veronkorotuksen sinä tähän saliin kiikutat. Kuka tahansa täysjärkinen teollisuuden toimija lobbaa kuin viimeistä päivää, että se vero ei tule toteutumaan, oli sitten kyse makeisverosta, sähköverosta, kaivosverosta, niin ainakin itse, jos olisin alan edustaja, pyrkisin tekemään kaikkeni sen eteen, että sen veronkorotuksen läpimeno on epätodennäköistä. Totta kai niin kannattaisi toimia. Sehän on sen yksittäisen alan, mitä se veronkorotus koskee, etujen vastaista, riippumatta siitä, selviääkö se sen veronkorotuksen kanssa. Todennäköisesti selviää. Mutta sinänsä täytyy aina suhtautua varauksella myöskin siihen vaikuttamiseen, mitä eduskunnan ulkopuolelta erilaiset edunvalvojat tänne tuottavat. Ei siinä, hekin voivat olla oikeassa. Otetaan tämäkin huomioon.

No, sitten vielä viimeinen sana EU:sta.

EU:n Resource-ohjelma, kolme miljardia euroa, jonka tavoitteena on vähentää raaka-aineriippuvuutta. Suomalainen kaivosteollisuus tietojeni mukaan on kuitenkin ollut innoissaan tästä, ja itsekin olen siltä osin innoissani siitä Resource-ohjelmasta, että jos käy hyvin, niin voi käydä niin, että suomalainen nettomaksaja, Suomi nettomaksajana kun olemme, voi sieltä muutaman latinkin saada takaisin päin. Hieno juttuhan se on, ja jos sillä vielä voidaan vähentää raaka-aineriippuvuutta autoritäärisiin valtioihin, se on vielä hienompi asia. — Kiitos, rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

21.41 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Bergbom, meillä on Euroopan rajuin velkaantumismuutos. Edustaja Bergbom, meillä on Euroopan suurin talouskasvu. Edustaja Bergbom, meillä on Euroopan toiseksi ankarin työttömyys. Te lupasitte meille, teidänkin suullanne kaksi vuotta sitten tässä salissa sanottiin, että tulee satatuhatta uutta työpaikkaa. Nyt te ilmoitatte tuolla puhujanpöydässä, että te julkista taloutta tasapainotatte niin, että te himoverotatte meidän kaivoksia, mikä johtaa siihen, että kaivoksia, kaivosinvestointeja lykätään. Tänä päivänä, aamupäivällä tuli tieto, Ylen uutinen siitä, kuinka teräsyhtiö Outokumpu vähentää Tornion tehtaalta ja sieltä Kemin kaivokselta, kro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

mikaivokselta, yhteensä 116 työtehtävää. Minä kysyn, tämäkö on sitä uuden kasvun luontia ja sataatuhatta uutta työpaikkaa tähän maahan.

Tuossa edustaja Lohi käytti ansiokkaan puheenvuoron, jossa toi esille muun muassa tämän Terrafamen kaivoksen tuolla Kainuussa Sotkamossa. Edustaja Bergbom, tiesittekö, että tämä Sotkamon Terrafamen kaivos on Euroopan suurin nikkelikaivos — Euroopan suurin nikkelikaivos — jonka yhteydessä on akkukemikaalitehdas, joka on Euroopan suurimpia akkukemikaalitehtaita tuottaen nikkelisulfaatteja sähköautoihin ja hyödyntäen Euroopan suurinta tunnettua nikkelisulfidiesiintymää siellä Sotkamossa, Terrafamen kaivosalueella.

Ja vielä, siellä kyseisellä kaivosalueella on 2 000 työpaikkaa, ja tällä teidän toimintamallillanne, tällä veron korottamisella, te uhkaatte laittaa tämän kaivoksen kiinni. Uutinen, ihan julkista tietoa: Terrafame on merkittävässä vaikeuksissa. Se on tehnyt tänä vuonna tammikuun alusta syyskuun loppuun mennessä yli 40 miljoonan euron tappion — vaikka yhtiö on vähentänyt vuosittaisia kustannuksiaan 50 miljoonalla eurolla, silti 40 miljoonan euron tappion. Ja jos ja kun tämä teidän hallituksenne esittämä veronkorotus kaivosmineraaliveron osalta nostetaan sieltä 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin, niin Terrafamen kaivosyhtiö tulee olemaan suurissa vaikeuksissa. Se saattaa kaatua, ja se kaatuu meidän veronmaksajien syliin. Ja niin kuin tässä edustaja Lohen puheenvuorossa tuotiin esille, kyseisen kaivoksen suurin pääomistaja on valtionyhtiö Finnish Minerals Group, joka omistaa kaivoksesta 56 prosenttia. Kukahan se tämänkin sotkun sitten siivoaa, jos kyseinen kaivosyhtiö menee konkurssiin ja 2 000 suomalaista on työtä vailla ja moni koti, lapsiperheet leipää vailla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Bergbom, minuutti.

21.44 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kettunen ja muu oppositio, jatkuvasti kun seuraa tätä sadantuhannen työpaikan keskustelua, niin sen sijaan, että te olisitte surullisia siitä, että Suomeen ei tällä hetkellä synny työpaikkoja, niin tuntuu siltä, että se on teille alati jatkuva pilkan aihe, millä te pilkkaatte ikään kuin hallitusta sillä lailla, että ”hahaa, ette saaneet sataatuhatta työpaikkaa, hahaa, onpa hauskaa”. [Jari Ronkainen: Just näin! — Välihuutoja vasemmalta] Haloo, kyse on suomalaisten työpaikoista. Tässä maassa ovat asiat huonosti, ja nyt yritetään nimenomaan tehdä päätöksiä, joilla helpotetaan sitä tilannetta.

Tämä kaivosmineraaliveron korotus, kyllä, sillä pyritään saamaan valtiolle lisää tuottoja. Kyllä, suomalaisten keskuudessa kaivosveron korotukselle on ollut aika myönteinen kannatus. Kyllä, voidaan korottaa veroja jostain muualta tai leikata jostain muualta. Minulla on montakin esitystä annettavana, mutta käyvätkö ne kaikille muille tässä salissa? Tuskin. Perussuomalaisilla on paljon esityksiä. Mutta globaalisti katsoen kaivosveron taso ei tule tämänkään esityksen jälkeen olemaan merkittävän korkea.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan, edustaja Honkonen.

21.45 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! En usko, että täällä salissa yksikään oppositio puolue — ei ainakaan keskustan osalta voi niin sanoa — pilkkaisi sitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

Suomen työttömyystilanne on merkittävästi pahentunut, saati sitä, että hallitus ei ole päässyt niihin tavoitteisiin, mitä hallitusohjelmaneuvoittelujen yhteydessä asetettiin, kun Orpon ja Purran hallitus aloitti, saati sitä, että niihin tavoitteisiin ei ole päästy.

Tämä asialahan on semmoinen, että tämä on vakava asia, ja me keskustassa kovasti toivotaan, edelleenkin toivotaan, että hallitus tekisi sellaisia toimenpiteitä ja sellaista politiikkaa, jolla saataisiin Suomeen talouskasvua, jolla saataisiin sitä työllisyyttä ylös ja parempaa toimeentuloa suomalaisiin perheisiin, mutta nyt hallitus tuntuu keskittyvän muunlaisiin asioihin.

Mitä tulee itse tähän käsittelyssä olevaan kaivosmineraaliverotusta koskevaan esitykseen, niin kun katsoo isoa kuvaa — ja varsinkin tällaisissa asioissa on syytä katsoa sitä isoa kuvaa — niin maailmallahan on valtava kilpajuoksu näistä mineraaleista ja kaivannaisista. Euroopassa on julistettu kovasti strategisen autonomian ajattelua, jossa Euroopan ei tulisi olla enää riippuvainen Kiinasta tai mistään muistakaan mahdollisista, vaan Euroopan tulisi olla näiden keskeisten kaivannaisten osalta, keskeisten komponenttien, keskeisten mineraalien osalta itsenäinen. Tässä Suomi, jossa paljon näitä mineraaleja on, on aivan keskeisessä roolissa. Tämä on ensimmäinen asia.

Toinen asia on sitten se — katsotaan nyt tämän päivän uutisia — että valtion velanotto on paisumassa 17 miljardiin ja Suomen talous on kyykännyt aivan totaalisen pohjalle. Tällaisessa tilanteessa, jossa toisaalta näille mineraaleille on valtava kysyntä ja toisaalta meidän taloudellinen tilanteemme Suomessa on todella huono, pitäisi käyttää energiaa kyllä ihan muuhun kuin siihen, että keksitään ja kehitetään keinoja, joilla Suomeen tulevia investointeja — olivat ne sitten kaivoksia, datakeskuksia tai mitä tahansa muita — estetään eli päinvastoin tehdään vaikeammaksi se tie investointien toteutumiseen ja työllisyyden kasvuun Suomessa.

Minä olen aivan samaa mieltä siitä, ja olen varma siitä, että iso osa suomalaisista kokee niin kuin minäkin, että on oikein, että kun jostakin maasta, sieltä maaperästä, mineraaleja louhitaan ja rikastetaan ja sillä tehdään bisnestä, niin siitä kuuluukin verojalanjälki jäädä siihen maahan. Olen itsekkin sitä mieltä, että kaivostoimintaa kuuluu verottaa ja sille kuuluu asettaa lainsäädännöllä selkeät rajat esimerkiksi näiden ympäristökysymysten osalta.

Mutta tämän tasapainon löytäminen tulevaisuudessa on nyt todella tärkeää, ja toivoisin, että täällä keskityttäisiin enemmän luomaan Suomeen investointeja ja talouskasvua kuin etsimään keinoja — niin kuin kovasti edellisissä puheenvuoroissakin sellaista sävyä valittavasti oli — millä tällaisia investointeja ei toteutuisi. Suomen tilanne on niin vaikea, että me tarvitaan ne kaikki.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.49 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kaivosveroesitys tässä on sinänsä hyvä. Se on viime kaudella laitettu liikkeelle, ja nyt sitä korotetaan jopa nelinkertaiseksi. Tavaltaan tämä lähtökohta on hyvä, että näistä mineraaleista, joita meidän maasta kaivetaan, myöskin jää tänne Suomeen selkeästi tuloja sen työllisyyden lisäksi, mitä se myöskin aiheuttaa. Tosiasia on, että on nämä EU-strategiat ja meillä on nämä strategiset mineraalit täällä ja niitä kannattaa hyödyntää. Sitten toiseksi nämä puhtaan siirtymän vaatimukset. Emme muuten pysty sitä tekemään, jos emme saa hyödynnettyä näitä meidänkin mineraaleja täältä Suomesta. Tämä on iso kysymys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

Nyt kun katsoo näitä mineraalivarastoja, niin niitä on, mutta miten tämä kaivosveron taso vaikuttaa siihen, kuinka tämmöisiä pienien pitoisuuksien mineraalivarantoja hyödynnetään ja kuinka se vaikuttaa kaivosten elinikään, jos se vero on korkea tai matala, niihin vastaukset varmasti ovat vielä näkemättä.

Sitten vielä kaikkein tärkein osuus on se, että tällä on myöskin työllisyysvaikutuksia, niin kuin tässä nyt on aikaisemmin tullut esille. Jos me pystytään hyödyntämään niitä hyvin ja sitä ketjua myöskin jalostamaan pitemmälle, niin se vaikuttaa Suomessa myöskin työllisyysnäkökulmasta hyvällä tavalla.

Näen, että nyt kun tämä kaivosvero nostetaan tällä mallilla nelinkertaiseksi, niin tämä on vähän väliaikainen malli, kun meillä on nyt tässä lausuma, jossa ruvetaan kehittämään hybridimallia, mutta me ei tiedetä sen sisältöä vielä tänä päivänä, sitä, minkä näköinen se on. Jonkinlainen perusrunko siellä on olemassa, mutta sitten vasta kun tiedetään, miten se asemoidaan, miten se jaetaan tarkasti, nähdään se jatko. Siinä mielessä tämä ei luo semmoista ennustettavuutta kuin teollisilla investoinneilla yleensä pitäisi olla. Nyt kun meillä on yksi malli ja nyt me teemme sitä toista mallia, niin luoko tämä sitten semmoisen näkymän, että täällä pysyy tämä ennustettavuus? Mutta periaatteessa kaikki näkevät, että meidän pitää niin hyödyntää ne mineraalit kuin myöskin saada siitä tuloja, Ja nyt sitten sen mallin pitää olla semmoinen, että me saadaan se tehtyä sillä tavalla, että tämä toiminta jatkuu ja se on niin hyvä, että se kannattaa meidän tehdä.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä vielä tämä kuntien osuus esitetään nostettavaksi, mikä on hyvä asia, ja se oli yksi kriittinen kohta, kun kaivosveroa on tässä valmisteltu. Jäteveron osalta sanoisin, että ehkä myöskin se pitäisi tässä yhteydessä selvittää, kun tätä kaivosveroa mietitään kokonaisuudessaan hybridimalliksi, että miten tämä osio siinä pitäisi sitten kohdentaa ja katsoa, onko siellä semmoiselle mahdollisuutta sitten jatkossa. Mutta siihen kanta pitää tehdä sen mukaan, mitä selvitys antaa tuloksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

21.52 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Halusin vastata edustaja Bergbomin ja edustaja Lohen väitteisiin, että kaivokset Kongossa olisivat poissa mielestä ja siksi parempi vaihtoehto meidän mielestä.

Kävimme kehityspoliittisen toimikunnan kanssa juuri Sambiassa vierailulla Copperbeltillä, missä siis muun muassa kuparia kaivetaan ja on valtavan suuria kansainvälisiä kaivosyhtiöitä. Mutta myös niihin kaivoksiin liittyen Suomella on ollut varsin hyvä menestys. Sinne on myyty sekä Konecranesin että Metson laitteistoa satojen miljoonien edestä, ja se on myös Suomen taloudelle hyvinkin hyvä vaihtoehto. Eli ei ole niin, että on joko—tai, vaan meidän pitää tehdä vastuullista kaivostoimintaa, oli se sitten täällä meillä tai esimerkiksi Afrikan alueella, tai Indonesiassahan on myös kasvavia kaivoksia, ja Aasian alueella. Kaikkialla me voimme osallistua yhdessä siihen, että tätä ympäristövastuullista lainsäädäntöä kehitetään, ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia turvataan.

Näitä me on tehty meidän kehitysyhteistyöhankkeilla, ja siksi oli aika valitettavaa, että nyt SASKille kohdistui tämmöinen 40 prosentin kertaleikkaus kehitysyhteistyöresursseihin, kun he ovat tehneet juuri tätä työtä, että työläisten oikeudet esimerkiksi kaivostoiminnassa saataisiin turvattua. Kehitysyhteistyöhankkeilla me voidaan tehdä myös sitä, että me tämän lainsäädännön toteuttamista pystytään yhdessä näiden paikallisten ministeriöiden, hallitusten, poliisin, koulutuksen kanssa vahvistamaan. Myös veronkeräyksessä suoma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2025 vp

laista asiantuntijuutta on käytetty hyväksi. Näin tätä kilpailuetua eri puolilla tasoitetaan. Myös EU:n ympäristövastuulainsäädäntö olisi sellainen, joka on vastuullisten yritysten toiminnan etu. Tämä koskee myös kaivostoimintaa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.